

BLACKS drejebænk

Keramiker Anne Black havde indstillet sig på at lade sit fag være fritid og så ellers leve som formningslærer. Men med et Danida-projekt – og et kongeligt besøg – kom der for alvor gang i forretningen.

Anne Blach ved drejebænken, som de unge generationer af keramikere i dag forlader. Modsatte side viser smykker, skåle med de karakteristiske stiplede linjer og nye kander og skåle fra Black is Blue – Anne Blacks første serie fra landsbyen Bat Trang.

En drejebænk, noget ler og en lind strøm af inspiration var i de første mange år drivkraften for keramikeren Anne Black. Om dagen var hun formningslærer på Rudolf Steinerskolen, om aftenen skabte hun sine egne ting i designerfællesskabet, Designer Zoo.

»Jeg troede egentlig kun, at jeg skulle lave semi-kunst og udstillingsprojekter resten af mine dage. Jeg har aldrig troet, at jeg kunne leve af det, da jeg bevidst er gået udenom brugsting,« fortæller Anne Black, som kun solgte nogle porcelænssmykker i en lille forretning på Nørrebro, hvor hun havde fået tilbudt en værkstedsplads.

Under studietiden i Kolding havde hun nemlig lært, at en karriere som keramikeren var ensbetydende med en hel del ekstrajobs for at opretholde livets gang. Men da hun mødte sin kommende mand, Jesper Moseholm, som er økonom, tog han hendes hobby op til revision. En producent herhjemme havde dog ikke mod på at lave tingene, da det var for besværligt håndværksmæssigt, og et besøg i Kina overbeviste blot Anne Black om at fortsætte med at dreje selv. For en kort bemærkning blev en produktion sat i gang i Tjekki, men blev stoppet igen, fordi der var for langt mellem Anne Blacks tegninger og de designs, som kom ud fra fabrikken.

Først da Anne Black, efter et tip fra en børnetøjsdesigner, tog til Vietnam, begyndte tingene at tage fart. Nord for Hanoi fandt hun den lille landsby, Bat Trang, hvor folk kun arbejder med keramik. Ved et tilfælde og et afbud fra en anden dansk virksomhed fik hun for syv år siden gang i et samarbejde via Danida. I dag er Anne Black en af de få keramikere herhjemme, som har taget skridtet fuldt ud og sat sine ting i en større produktion. Hendes skæve kopper og underfundige print sælges i dag over hele verden – fra Le Bon Marché i Paris til MoMA-museet i New York.

»Jeg havde en drøm om at kunne leve af det. Men jeg havde aldrig forestillet mig, at det kunne blive til en virksomhed med ansatte i Danmark og Vietnam,« fortæller Anne Black fra sit lille kontor på Vesterbrogade, der er fyldt til randen med porcelænsfigurer fra forskellige kollektioner.

OG HVIS DEN 38-årige keramikeren i sin tid havde svært ved at se, hvordan hendes karriere skulle udfolde sig, fejler fantasien ikke noget, når det gælder om at forme hendes egne ting. Black is Blue er navnet på hendes første håndmalede serie, der handler om, at skønheden kommer indefra. Kopper og krus, som udvendigt er hvide, har de håndmalede, blå motiver på indersiden. Som en moderne pendant til de klassiske håndmalede kopper, sælger de som varmt brød.

»Folk kan lide at klæde deres hjem på ligesom dem selv og på den måde vise deres identitet. Med alle de regler, der er for, hvordan man dækker et bord, kan det let blive tungt og stift. I dag kan folk lide at blande noget nyt og moderne med noget gammelt og klassisk,« fortæller Anne Black.

Udgangspunktet er hvide flader, hvorpå hun placerer sine motiver – stiplede linjer som en symaskines søm eller små prikker – Ruth M hedder den seneste kollektion, der er udarbejdet med designeren bag tøjmærket, Miss Doty, og udtrykket er generelt naivistisk. Formen er ofte asymmetrisk, og det, der ligner en lysestage, er i virkeligheden en lille vase. Når keramikeren selv drikker kaffe er det fra en skål – et levn fra et ophold i Paris, og en måde som også vietnamesere drikker varme drikke på.

Halvdelen af eventyret er Anne Blacks porcelænssmykker. Nogle er støbt efter små sten fra stranden i Vesterhavet, andre har form som blomster og kan samles til en buket. Og netop den individualiserede tilgang er oppe i tiden.

»Keramik har fået en renæssance, da man kan se, at det er lavet i hånden. Selv om det er et hårdt materiale, er tingene lidt bløde og skæve, ligesom mennesker. De kan gå i stykker, men oftest holder de et helt liv.«

Med 30 ansatte i Bat Trang bliver der skabt cirka 10.000 produkter om måneden. Da fabrikken indgår i et Danida-projekt, er Anne Black med en 40 procent ejerandel forpligtet til at forbedre arbejdsforholdene for de ansatte. Og det er et samarbejde, som inspirerer.

»Da jeg så, at der fandtes et sted i verden, hvor folk kun lavede keramik og sad på støvede gulv og malede de smukkeste ting, tænkte jeg, at jeg måtte gøre noget ved det. De arbejder som små heste og siger ja til at gøre deres bedste inden for alt, hvad man beder dem om,« fortæller hun.

DA KONGEFAMILIEN i november sidste år var på officielt besøg i Vietnam fik begrebet kongeligt porcelæn en helt ny mening. For bænket på atelierets små træskamler begyndte både dronning Margrethe og Kronprinsessen at male motiver på Anne Blacks endnu udekorerede kopper. Billedet var på mange måder nostalgisk, da selve traditionen for håndmalet porcelæn er ved at forsvinde i Danmark.

»Kunsthåndværkskolen i Kolding hed det, dengang jeg studerede, men i dag tager man ikke længere afsæt i de gamle håndværkstraditioner. Nu designer man og arbejder med computere og selve produktionen outsources. Der er ingen unge i dag, som går i lære som pottemagere. Det håndlavede er på vej ud, og når jeg kalder kontoret her for et værksted og laver nogle af de sidste ting i hånden, er det for krampagtigt at holde lidt fast i vores stolte gamle traditioner. Med de priser, man kan sælge porcelæn for, ville det være alt for dyrt at lave det herhjemme,« fortæller Anne Black, som ikke selv var med i Vietnam i efteråret, da hun fødte sin anden datter, Magda, fire dage før afrejsen.

Med familieførøgelsen er den næste kollektion endnu ikke programsat. Foreløbig handler det om at få styr på alle bestillinger til de nye markeder.

»Det er et svineheld, at jeg har valgt at lave dette på et tidspunkt, hvor folk vil have noget andet. Jeg havde aldrig troet, at det kunne nå så vidt. Min keramik har vist sig at være en masse små eventyr.«

m-s@berlingske.dk

En af fabrikkens mest kompetente håndmalere var ingen ringere end dronning Margrethe, som havde kronprinsesse Mary på lærebænken i forbindelse med kongefamiliens seneste besøg i Vietnam.